

P-279

Dünyada ve Türkiye’de Okul Sağlığı Hemşireliği

Ayşe Burcu Başçı

Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Giriş ve Amaç: Her yıl yüzbinlerce çocuk okula başlar ve yüz binlercesi de okula devam eder. Okulda öğrenim gören çocukların ve okul personelinin sağlık bakımı ihtiyaçlarını gidermek okul sağlığı hemşiresinin görevidir. Çoğunlukla okul hemşireleri; öğrencinin bir yeri incindiğinde bandajlayan ve baş ağrısı olduğunda onu yatıştırıcı aktivite yapan kişi olarak görülmektedir. Ancak okul hemşiresinin rolleri çok geniştir. Okul hemşiresi hem çocuklara hem de okul personeline kapsamlı hemşirelik bakımı veren kişidir. Bu derlemede okul hemşiresinin Türkiye ve Dünya’daki gelişimi irdelenecek ve okul sağlığı hemşireliğini geliştirmek için öneriler sıralanacaktır.

Sağlıkta Dönüşüm ile birlikte okullara sağlanan sağlık hizmetlerinde karmaşıklık söz konusudur. Bağışıklama çalışmalarını Toplum Sağlığı Merkezleri yaparken bireysel olarak okul çocuğunun hastalıkları ile Aile Hekimi ilgilenmektedir. Son zamanlarda kanser ve obezite gibi sağlık sorunları gündemdedir. Okullarda bununla ilgili çalışmalar Halk Sağlığı Müdürlükleri yapmaktadır. Madde kullanımı ile ilgili eğitimleri Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri sağlarken son birkaç yıldır Emniyet Müdürlükleri bu eğitimleri üstlendiler. Şimdi tekrar bu eğitimler Halk Sağlığı Müdürlüklerine bırakıldı.

Okula kabul muayeneleri okul sağlığı hizmetlerinin ilk basamağıdır. Ancak okullarda bu hizmetin verilip verilmediği ya da kimler tarafından sağlandığı belirsizdir. Bununla birlikte ülkemizde verilen okul sağlığı hizmetlerini incelediğimizde dönemlik projelerden, aşılama hizmetlerinden ve kurumların performans sayılması için yaptığı birkaç tarama ve eğitimlerden ibarettir.

Evrensel olarak okul sağlığı hizmetlerini ele aldığımızda tüm hizmetler sadece okul çocuğunu değil okulda çalışan personeli ve aileleri de kapsamalıdır ve hizmetler çok yönlü olmalıdır.

Sonuç olarak; Okul hemşireleri okul sağlığının geliştirilmesi bağlamında kilit rol oynamaktadırlar. Bu bağlamda okul hemşireleri;

- Erken yaşta kazanılan beslenme alışkanlıkları ilerleyen yaşlarda da devam edeceğinden bu dönemde sağlıklı beslenme davranışlarının oturması çok önemlidir. Okul hemşireleri; büyüme ve gelişmenin sağlıklı bir şekilde sürmesi için öğrencilerin diyetlerini düzenlemeli, kantinde satılan yiyecekleri kontrol etmeli, sağlıklı menüler oluşturulması için aileyle de işbirliği içerisinde olmalıdır.
- Giderek sedanter bir yaşamın hakim olduğu günümüzde fiziksel aktivitenin önemi vurgulanmalı, değişik aktivite alanları(bisiklet pisti, kum alanı, grup aktiviteleri alanı v.b.) yönetimle iş birliği içinde ayarlanmalıdır.
- Uygun okul çocukları için önemi özellikle vurgulanmalı, bunun için aile ile iletişime geçilerek sakin bir çevre oluşturulmasının önemi ve fazla uyaranların ortadan kaldırılması gerektiği ifade edilmelidir.
- Periyodik aralıklarla sağlık taramaları yapılmalıdır. Böylelikle yetişkinlik döneminde karşılaşılan birçok kronik hastalığın önüne geçilmiş olur. Göz taramaları, işitme, ağız-diş ve büyümenin değerlendirilmesi değerlendirilmelidir.
- Kazalardan korunmak için güvenli ev ve okul ortamının oluşturulması hedeflenmelidir.
- Cinsel eğitim konusunda ise yaşına, gelişim düzeyine göre sakin ses tonu ile eğitimler planlanmalıdır.
- Ağız ve diş sağlığının sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi çok önemli olduğundan diş bakımı alışkanlığının kazandırılması için görseller ve broşürlerle desteklenmiş eğitimler planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Okul sağlığı, hemşirelik, sağlığın geliştirilmesi